

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ
ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟ!ΓΡΑΦΕΙΑ
ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ
ΕΝ ΤΗ ΑΚΑΔΗΜΕΙΑ

ΤΑ ΠΑΤΡΙΑ

ΟΡΓΑΝΟΝ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΠΑΤΡΙΩΝ ΑΜΥΝΗΣ

ΕΚΤΥΠΟΥΝΤΑΙ
ΕΙΣ 20,000
ΑΝΤΙΤΥΠΩΝ
ΚΑΙ
ΔΙΑΝΕΜΕΤΑΙ
ΔΩΡΕΑΝ

Ἐκδιδόμενον τῇ ἐπιμελείᾳ ἐπιτροπῆς ἐκ τῶν κ. κ. Γ. Ν. Χατζιδάκι, Κ. Γ. Ζησίου καὶ Ι. Μ. Δαμβέργη, διευθύνοντος.

ΟΙ ΚΑΤΗΓΟΡΟΙ

Ὁ θέλων νὰ βλέπῃ τὰ πάντα ρόδινα, ἅς διημερεύῃ εἰς κήπους εὐθαλεῖς. Ὁ θέλων νὰ μὴ χολοῦται καὶ δυσ-
ανασχετῇ, ἅς κλείσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἅς φράξῃ τὰ ὦτα. Ἀλλ' ὁ πονῶν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῶν ἀδελ-
φῶν του ἅς μὴ εἶναι τόσον ἐγωϊστῆς. Ἄν ἱσοφραῖ παρε-
λαύνουσιν εἰκόνες ἅς μὴ ἀποτρέπῃ τὸ πρόσωπον.

Ἐξω τοῦ οἴκου ἡμῶν ἔχομεν τὴν πρόνοιαν νὰ μὴ διαδίδωμεν εἴ τι κακὸν συμβαίνει, ἂν εἶναι μέθυσοις ὁ ἀδελφός, πολύλογος ἡ ἀδελφή, ὀργίλη ἡ σύζυγος. Ἐν τῷ οἴκῳ ὅμως τοὺς ἐλέγχουμεν πικρῶς. Ἐξω τῆς πό-
λεως, ἐν ᾗ ἐγεννήθημεν, μόνον μετὰ συμπολιτῶν συ-
ζητοῦμεν περὶ τῶν τοπικῶν ἐλαττωμάτων καὶ κακιῶν·
ἀν δέ τις, ἔστω καὶ γειτονικῆς πόλεως, προσέλθῃ, μετα-
βάλλομεν τοῦ λόγου τὸ θέμα. Ἐξω τῆς πατρίδος φε-
νεύομεθα ἂν ξένος εἴπῃ τι, ὅχι κακόν, ἀλλ' ἔστω διαφο-
ρούμενον κατὰ τῆς ποθητῆς Ἑλλάδος μας.

Οὕτω πράττουσι πάντες οἱ ἐχέφρονες, οἱ φιλοπάτρι-
δες, οἱ τίμιοι ἀν' ἄνθρωποι. Ἀλλ' ἂν εἶναι ἀσύνητος ὁ τὰ
τοῦ οἴκου ἐπαναλαμβάνων ἐν ταῖς ὁδοῖς, τί εἶναι ὁ τὰ
τῆς πατρίδος ἐπαναλαμβάνων ἐπὶ ἐθνικῇ ζημίᾳ, πρὸς
τοὺς ξένους; Καὶ τί ἐκεῖνος, ὅστις ἀντὶ νὰ προδίδῃ τὰ
ὑπάρχοντα κακά, πλάττει ἄλλα ἀνύπαρκτα, καὶ ὑβρί-
ζει, συκοφαντεῖ τὴν πατρίδα καὶ τοὺς ἀδελφούς του;

Ἐγνωρίσαμεν ξένους καὶ ἐφρίξαμεν μετὰ τὴν κακὴν
ιδέαν, ἣν εἶχον περὶ Ἑλλάδος καὶ Ἑλλήνων. Ὅ, τι ἐζη-
τοῦμεν ν' ἀποκρύψωμεν τὸ ἐγνώριζον, ὅ, τι οὐδ' ἐφαν-
τάσθημεν ποτε τὸ ἐβεβαίουν. Ἡθελησαμεν νὰ ἐμβαθύ-
νωμεν εἰς τὰς περὶ τοῦ τόπου ἡμῶν πληροφορίας των,
μεθ' ὅλην δὲ τὴν ἐπιφυλακτικότητά των, εἶδομεν ὅτι
ἦσαν μέχρις ὁστέων δηλητηριασμένοι.

Οὐδὲν παρὰ τοῖς κατηγοροῖς εὖρε χάριν, οὐδέν...
ἐκτὸς αὐτῶν τούτων τῶν κατηγορῶν. Οἱ πολιτικοὶ
ἄνδρες τοῦ τόπου, βυθισμένοι μέχρι λαιμοῦ ἐν τῷ
πηλῷ. Αἱ ὑπεροχαὶ ἐν τοῖς γράμμασιν, ὀλοστρογ-
γυλα μηδενικά. Ὁ κληρὸς, συμμορία παρασίτων. Οἱ
καλλιεργηταὶ τοῦ αἰσθήματος, ὑποψήφιοι τοῦ φρενο-
κομείου. Τὰ σχολεῖα, ἰγδίων ἐν ᾧ κοπανίζεται ἀήρ. Ἡ
οἰκογένεια... καὶ μέχρι αὐτῆς ἐπροχώρησαν, ἵνα καὶ τὸ
μόνον ἴσως πανταχοῦ αξιοθαύμαστον, συκοφαντήσωσιν!

ὦ, εἰ ἂν ἀντὶ πάντων τούτων οἱ ξένοι ἐδιδάσκοντο
ὅλα ἡμῶν τὰ ἀγαθὰ. Ἐὰν τοῖς ἐπεδεικνύοντο οἱ φι-
λοπάτριδες ἀγῶνες τῶν μὲν, αἱ πικρίαι ἅς ποτίζονται
οἱ δὲ οἱ λόγοι τῆς ἀδυναμίας, ἀλλὰ καὶ ἡ φιλότιμος
προαίρεσις τοῦ ἐνός· ἡ ἀκαρπὸς ἀλλ' ἐπιτυχὴς καὶ ἡρω-
ϊκὴ ἀφοσίωσις τοῦ ἄλλου. Ἄν ἀντὶ τῶν ὀρθανοίκτων
οἴκων ὠδηγοῦντο εἰς τὰς Ἑλληνικὰς ἐστίας, ὅπου μο-
σχοβολεῖ ἡ ἀγνότης, πόσους καθ' ἑκάστην θ' ἀπεκτῶμεν
θαυμαστὰς καὶ ἀποστόλους, ἀντὶ προσκυνητῶν τοῦ πα-
ρελθόντος, καί... σκωπτῶν τοῦ ἐνεστῶτος!

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΝ

Κυριακὴ Γ'

(Ματθ. ΣΤ' 22—23)

Κείμενον

Ἐἶπεν ὁ Κύριος. Ὁ λύχνος τοῦ σώματος ἐστὶν ὁ
ὀφθαλμός· εἰ ὅν ὁ ὀφθαλμός σου ἀπλοῦς ἢ ὅλον τὸ
σῶμά σου φωτεινὸν ἔσται· εἰ δὲ ὁ ὀφθαλμός σου πο-
νηρός¹ ἢ, ὅλον τὸ σῶμά σου σκοτεινὸν ἔσται. Εἰ οὖν
τὸ φῶς τὸ ἐν σοὶ σκότος ἐστί, τὸ σκότος πόσον; Οὐδεὶς
δύναται δυσὶ κυρίοις δουλεύειν· ἢ γὰρ τὸν ἓνα μισή-
σει καὶ τὸν ἕτερον ἀγαπήσει· ἢ ἐνὸς ἀνθέξεται,² καὶ
τοῦ ἑτέρου καταφρονήσει. Οὐ δύνασθε Θεῷ δουλεύειν
καὶ Μαρμαρῶν³. Διὰ τοῦτο λέγω ὑμῖν. Μὴ μεριμνᾶτε τῇ
ψυχῇ ὑμῶν, τί φάγητε καὶ τί πίντε· μηδὲ τῷ σώματι
ὑμῶν, τί ἐνδύσασθε· οὐχὶ ἡ ψυχὴ πλείον ἐστὶ τῆς τρο-
φῆς καὶ τῷ σώματι τοῦ ἐνδύματος; Ἐμβλέψατε εἰς τὰ
πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ, ὅτι οὐ σπεύρουσιν, οὐδὲ θερίζου-
σιν, οὐδὲ συνάγουσιν εἰς ἀποθήκας, καὶ ὁ πατὴρ ἡμῶν
ὁ οὐράνιος τρέφει αὐτά· οὐχ' ὑμεῖς μᾶλλον διαφέρετε
αὐτῶν. Τίς δὲ ἐξ ὑμῶν μεριμνῶν δύναται προσθεῖναι
ἐπὶ τὴν ἡλικίαν⁴ αὐτοῦ πῆχυν ἓνα; Καὶ περὶ ἐνδύμα-
τος τί μεριμνᾶτε; Καταμάθετε τὰ κρίνα τοῦ ἀγροῦ
πῶς αὐξάνει· οὐ κοπιᾷ, οὐδὲ νήθει.⁵ Λέγω δὲ ὑμῖν ὅτι
οὐδὲ Σολομὼν ἐν πάσῃ τῇ δόξῃ αὐτοῦ περιεβάλετο⁶ ὥς
ἐν τούτων. Εἰ δὲ τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ, σήμερον ὄντα
καὶ αὔριον εἰς κλίβανον βαλλόμενον ὁ Θεὸς οὕτως
ἀμφιδύνησιν⁷, οὐ πολλῶ μᾶλλον ὑμᾶς ὀλιγόπιστοι;
Μὴ οὖν μεριμνήσητε, λέγοντες, Τί φάγωμεν ἢ τί πίω-
μεν, ἢ τι περιβαλώμεθα, πάντα γὰρ ταῦτα τὰ ἔθνη
ἐπιζητεῖ· οἶδε γὰρ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρή-
ζετε τούτων ἀπάντων. Ζητεῖτε δὲ πρῶτον τὴν βασι-
λείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ, καὶ ταῦτα
πάντα προστεθήσεται ὑμῖν.

Σημειώσεις

1) Ὁ φ θ α λ μ ο ν ἐγνοεῖ νοῦν. Ἀ π λ ο ὖ ν, ἥτοι ὑγιᾶ, πο-
ν ἢ ρ ο ν = βεβλαμμένος. 2) Ἀ ν θ ε ε τ α ι, θά ὑποφέρῃ θά ἀνε-
χθῇ. 3) Μ α μ ω ν ᾱ ς χαλδαῖστὶ πλοῦτος. 4) Τὴν ἡλικίαν ἥτοι
τὴν ζωὴν. 5) Ν ἡ θ ε ι, κλώθουσιν. 6) Π ε ρ ι ε β ᾱ λ ε τ ο ἐνε-
δύετο. 7) Ἀ μ φ ι ε ν ν υ σ ι ν ἐνδύσει.

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΥ

ΕΡΜΗΝΕΙΑ — ΟΙ ΑΔΕΛΦΟΙ

Ἐἶπεν ὁ Κύριος. Ὁ λύχνος χρησιμεύει εἰς τὸν ἄνθρωπον
ἵνα ἐν καιρῷ νυκτὸς ἐν ὧρα σκότους καὶ αὐτὸς εὐρίσκειται
ἐντὸς φωτός, καὶ τὰ περὶ αὐτοῦ, τὰ ὁποῖα καθίστα ὁρατὰ
εἰς αὐτόν. Λαμπρὸν φῶς φωτίζει τὸν ἄνθρωπον, ὥς ὁ λύχνος,
εἶναι ἡ ὁρασις, ἡ μορφὸς τὴν γνῶσιν, καὶ ἀναπτύσσουσα
τὴν διάνοιαν. Ἐὰν ἡ ὁρασις ἀποδίδει, ὅ, τι λαμβάνει, εἰ-
λικρινῶς καὶ πιστῶς, τότε δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γεννηθῶσιν
ἀπάται καὶ πλάναι, διότι ὁ ἑσὼ ἄνθρωπος εὐρίσκειται ἐν
φωτὶ, ἐν πληρεστάτῃ καὶ τελείᾳ γνῶσει τῶν πραγμάτων,
εἰ δὲ ἡ ὁρασις δὲν εἶναι ὑγιής, ἀλλ' ἀποδίδει σφαλῆρας

τάς αντιλήψεις, όλος ο άνθρωπος διατελεί εν σκότει, διότι δεν δύναται νά έχη ούδεμίαν άλληθρή γνώσιν των πραγμάτων. Καί τότε ή δύναμις εκείνη, ήτις μόνη δύναται νά φωτίξη τόν έσω άνθρωπον, είναι ώς εάν μη ύπήρχε, και έσβεσμένη ούσα, ώς μη φωτίζουσα, είναι αυτή αυτή σκότος. Έάν λοιπόν εκείνο τό όποιον χρησιμεύει ώς φώς εις τόν άνθρωπον είναι σκότος, δύνασθε νά φαντασθήτε πόσον σκότος είναι έν τω έσπερημένω της φωτιστικής δυνάμεως έσω εκείνω ανθρώπ. Καί μένει ή δύναμις εκείνη της ψυχής, δι' ής αύτη λαμβάνει γνώσιν των πραγμάτων δύναμις φωτεινή, όταν ή άμαρτία δεν έπισκοπίζει αυτήν. Η διάνοια καθίσταται επί μάλλον φωτεινή, έφ' όσον καθίσταται και περισσότερον ένάρτερος. Ο άνθρωπος λοιπόν όφείλει νά επιδιώκη μόνον την άρετήν, και νά φεύγη την άμαρτίαν. Καί όφείλει νά πράττη τούτο διότι ούδεις δύναται νά δουλεύη εις δύο Κυρίους. Ποτέ δύο Κύριοι δεν δύνανται νά έχωσιν όμοιότητα συναισθημάτων, όρέξεων, διαθέσεων· άλλ' ούδέ δύνανται νά κλονισωσιν ούτω τάς αξιώσεις αύτών ώστε νά είναι εύκολον εις τόν δούλον νά εκπληρώσ η αύτάς, και λοιπόν ο δούλος ούτος θ' άναγκασθ ή ν' άποσιωθ ή εις τόν ένα, και ν' άποστραφ ή τόν άλλον, ή θά τρέξη εις την ύπηρεσίαν του ενός, και θά καταφρονήσ η των διαταγών του άλλου. Η άγάπη του ενός Κυρίου θά γενήσ η άναγκαίως τό μίσος κατά του άλλου. Καί άρ' ού είναι αδύνατον εις τόν άνθρωπον νά δουλεύη εις δύο Κυρίους συγχρόνως, δουλείαν κοσμικήν, είναι αδύνατον εις ύμεις νά δουλεύητε συγχρόνως εις τόν Θεόν, και εις τόν Μαμμωνάν ήτοι εις τόν Πλούτον, διότι αυτό έν νοεή ή συροχαλδαϊκή λέξις Μαμμωνάς, Αί συνθήκαι της ζωής, τάς όποιάς επιβάλλει ο Θεός εις τόν άνθρωπον, ο όποιος θέλει νά δουλεύη εις αυτόν, είναι έντελώς αντίθετοι εις τάς συνθήκας, τάς όποιάς επιβάλλει ο Πλούτος, εις εκείνους οι όποιοι είναι μέχρις άποσιώσεως δούλοι εις αυτόν. Καί έπειδή είναι αδύνατον νά συμβιβασθώσιν αι δύο αύται αξιώσεις διά τούτο λέγω εις ύμεις: Η μέριμνα περί του πώς θά ζήσ η ο άνθρωπος έν τω κόσμω τούτω, είναι εκείνη, ήτις όθεϊ τόν άνθρωπον εις τόν διά παντός τρόπον πλουτισμόν. Λοιπόν την μέριμναν ταύτην έξιού ο Κύριος ν' άφαιρέσ η από της καρδιάς αυτού ο άνθρωπος—και λέγει—μη φροντίζητε χάριν της ψυχής ύμών, ήτοι χάριν της διατηρήσεως της ζωής ύμών, τί θά φάγητε έκαστοτε ή τί θά πίνητε, μηδέ χάριν του σώματος ύμών τί θά ένδυθ ήτε. Καί διατί τούτο; διότι ή ζωή ύμών και ή αίτία ταύτης ψυχ ή ύμών δεν είναι άνώτερον τι της τροφής, και τό σωμα του ένδύματος. Καί λοιπόν Έκείνος όστις έδωκεν εις ύμεις την ζωήν και τό σωμα θά δώσ η εις ύμεις και τά προς συντήρησιν και περιθαλψιν αύτών. Έπιστήσατε την προσοχήν ύμών εις τά πετεινά τά έν τή άτμοσφαιρά πετόμενα, και ίδετε πώς ταύτα τρέφονται πώς ένδύνονται. Αυτά δεν σπείρουν, δεν θερίζουν, δεν συνάζουσιν καρπούς εις άποθήκας· ο πατήρ ύμών ο ούράνιος, ο κτίσας αυτά, και τρέφει αυτά. Δεν υπερέχετε κατά πολύ ύμεις εκείνων; Καί δύναται λοιπόν νά μη φροντίζη και περί ύμών Έκείνος; Καί ή μέριμνα ύμών περί τούτων εις τί θά ώφελήσ η ύμεις; Φροντίζετε περί της διατηρήσεως της ζωής ύμών, και όμως τίς εξ ύμών μεριμνών ούτω δύναται νά προσθήσ η και έλάχιστον χρονικόν διάστημα εις τήν ζωήν αυτού; Καί περί ένδύματος: τί φροντίζετε; Παρατηρήσατε και έννοήσατε πώς τά φυσικά εκείνα άνθη των άγρών αύξάνουσι και μεγαθύνονται, δεν κοπιώσιν ούδέ παρασκευάζουσιν αυτά τά περιδλήματα και τά χρώματα αύτών. Καί όμως λέγω εις ύμεις ότι ούδ' αυτός ο Σολομών ο μεγαλοπρεπέστερος των βασιλέων, και ότε εύρίσκετο εις τό άνώτατον όριον της δόξης αυτού δεν είχε περιβολήν δυνάμενην νά παραβλήθ η προς την περιβάλλουσαν έν φυσικόν άνθος καλλονήν. Έάν λοιπόν τό είδος εκείνο των άγρο-

τικων άνθων, τά όποια συνήθως όλίγον ύπάρχουσι, και ούτως άσήμαντα λογίζονται, ώστε συνήθως ρίπτουσιν αυτά εις φούρνον, ή Θεός ούτως ένδύει, δεν θά φροντίσ η πολλήν περισσότερον περί της ένδυματίας ύμών όλιγόπιστοι; Εις Έκείνον λοιπόν άπόκειται ή φροντίς, και λοιπόν μη καταστήσ ητε κύριον και μόνον προσόν της ζωής ύμών την φροντίδα περί τροφής και ένδυμασίας λέγοντες και διηλεκώς σκεπτόμενοι, τί θά φάγωμεν, τί θά πλώμεν, τί θά ένδυθώμεν; Διότι ταύτα πάντα έχουσι κύριον μέλημα της ζωής αύτών και έπιμύνης ζητούσι τά έθνη, οι σαρκικοί ύλιστικοί άνθρωποι. Έχετε πεποιθήσιν ότι ο πατήρ ύμών ο ούράνιος γινώσκει καλώς ότι έχετε ανάγκην πάντων τούτων, και αυτός έν τή στοργή αυτού προς ύμεις θά μεριμνήσ η περί αύτών. Καί ίνα ο Κύριος μεριμνήσ η περί τούτων όφείλετε ύμεις νά ζητήτε ως κύριον και ουσιώδες νά λάβητε και νά τύχητε της Βασιλείας του Θεού, και της δικαιοσύνης αύτου, ήτις είναι άπαραίτητος συνθήκη της κληρονομίας της Βασιλείας του Θεού, και ως μέσον και παράρτημα των πνευματικών κατορθωμάτων ζητείτε τά σωματικά αγαθά, και θά τύχητε μέν εκείνων, θά προστεθώσιν δέ ταύτα εις ύμεις.

Βιβλίον άνοικτόν εις έμπέδωσιν της πίστews ήμών εις τόν Θεόν παρουσιάζει εις ύμεις ο Σωτήρ τό βιβλίον της φύσεως. Καί όντως ή μελέτη του περικυκλόντος ήμεις κόσμου, ή πλήρης γνώσις της ύπάρξεως, δικαιοσύνης και αναπτύξεως, άλλά και φθοράς πάντων εκείνων, τά όποια όχι μόνον τέρπουσι την όρασιν ήμών, άλλά και χρησιμεύουσιν εις τάς ανάγκας ήμών, είναι άρκετά εις τό νά ένισχύωσι και την πίστιν ήμών εις τόν Θεόν και την ευγνωμοσύνην ήμών εις αυτόν. Έκ της μελέτης των φυτών και των ζώων, εκ της μελέτης των νόμων εκείνων, ος ο Δημιουργός ένομοθέτησε, και τους όποιους άπαραβάτως τηρεί ή φύσις, ο άνθρωπος δύναται ν' άρυσθ ή διδάγματα πρόσφορα εις τό ν' άναμορφώσωσιν έν τή ψυχ ή αυτού ήθος θρησκευτικόν, και νά καταστήσωσιν αυτόν και μέλος οικογενείας, και μέλος της κοινωνίας, και μέλος της Πολιτείας, και μέλος της Έκκλησίας χρηστόν. Έκείθεν, εκ της ειλικρινούς μελέτης της φύσεως προφανής προκύπτει έν τή ψυχ ή αυτού ή ιδέα της ύπάρξεως του Θεού, Δημιουργού άμα και προνοητού. Έκείθεν ο άνθρωπος δύναται ν' άντλήσ η και τάξεις, και εύκοσμίαις, και φιλεργίας και ύπακοής διδάγματα. Έκείθεν δύναται νά πορισθ ή εξευγενισμού της ψυχής ζωογόνα νάματα. Βλέπων την άνάπτυξιν μικρού σπέρματος εις φυτόν, άνθος και καρπόν, εις φυτόν και δένδρον παμμέγιστον είναι αδύνατον νά μη ζητήσ η νά μάθ η, τόν διδόντα εις τό μικρόν εκείνο σπέρμα την δύναμιν της τσαύτης ζωής, και νά μη θαυμάσ η τό μεγαλείον αυτού· βλέπων του μήρυμκος την φιλοπονίαν, την ύπακοήν, τό πολίτευμα, θά διδαχθ ή τά στοιχεία εκείνα, άτινα άπαιτούνται εις παγίωσιν της κοινωνίας άμα και πολιτείας. Αλλά και εκ των λοιπων ζώων έχει πιάνοτες νά ώφελήθ η άνάλογα πορίσματα. Καί λοιπόν ο χριστιανός, εκ του παραδείγματος του σημερινού Ευαγγελίου όρμώμενος ως προσηλωθ ή ως χριστιανός εις την μελέτην ταύτην της κυκλούσης αυτών φύσεως, και ως έρευνά τ ά έν αυτή ούχι ως ο ύλιστής, όστις επιδιώκει έν ταίς μελέταις αυτού νά δώσ η ψυχήν εις την νεκράν και άδραν ή ύλην, άλλ' ως άνθρωπος έχων πίστιν εις τόν Θεόν των γνώσεων και της αληθείας, και φωτιζόμενος υπό τού φωτός του πνεύματος του Θεού, τό όποιον διαλεί τ ά σκότη έν τή ψυχ ή του ανθρώπου, και ποδηγετεί αυτήν ασφαλώς έν τή όδ ή της αληθείας και της πραγματικότητας.

ΕΘΝΙΚΗ ΜΟΥΣΑ

ΤΑ ΤΣΑΠΟΠΟΥΛΑ

Πουλί, που πάς στά Γρεβενά στον βλογημένο τόπο, Χαίρετα μου την κλεφτουριά, τον καπετάν Γιαννούλα, Καί πές του προσκυνήματα πολλά ν' από τ' έμένα. Νάχη τά μάτια τ' ανοιχτά 'ς όλο τό σύνορό του. Δεν είν' ο περσινός καιρός πούταν ο Μουσελίμης, Κ' ήταν ο Μπαϊραχτάραγας άπάνου 'ς τά δερβένια. Φέτο ήρθε ένα Πασόπουλο, ένα Βεζυροπαζι, Κ' είναι κι' ο Σελεχτάραγας εις όλα τά δερβένια. Κράζει τους κλεφτοματωλούς 'ς τά Γιάννινα νάρθουνε, Γυρεύει τά Τσαπόπουλα και τό χρυσό ζευγάρι. Τά μαύρα τά Τσαπόπουλα! στέκουν συλλογισμένα, Γιατί φοβούνται ν' άπιστιά....

ΙΣΤΟΡΙΚΑΙ ΣΕΛΙΔΕΣ *

Ο ΟΡΝΙΘΟΠΟΛΕΜΟΣ ΕΠΙ ΕΝΕΤΟΚΡΑΤΙΑΣ ΕΝ ΚΡΗΤΗ

Αφού ούτως ώρισται, ώστε νά κατατμηθ ή τό ανθρώπινον εις φυλάς και έθνη, ίνα ίσως διά της έν τή κοινωνική σταδιοδρομίας ευγενούς άμίλλης βελτιώ ο άνθρωπος έν γένει την έαυτού κατάστασιν, επιβάλλεται εις πών έθνος, εάν συναισθηθ ήται τινα αξίαν έν έαυτ ή, νά προσπαζήται πάση δυνάμει τόν άπράγραπτον τούτον νόμον· όφείλει τούτο μέχρς έσχάτης πνοής φιλοτίμως και άνδρείως άμυνόμενον, άλλά μη επιτιθέμενον, διότι τό μέν είναι ιερόν, τό δέ άνίερν και κακοῦργον, νά περισώζ η την τοιαύτην αυτού άτομικότητα και τιμωρ ή τόν θρασύν κατά των θείων όριγμών τολμητήαν. Προς την όδόν της θείας ταύτης διατάξεως ούδέν υπό τόν ήλιον έθνος έστοίχισεν από της εμφανίσεως αυτού άπαρεγκλίτως τόσον, όσον τό Έλληνικόν. Κατασχόν άνωθεν και εξ άρχής θέσιν γεωγραφικώς έν τω του κόσμου μεταίχμω, τί δεν έπαθε και τί δεν είδεν, έν ή άρχ ήθεν έτέλει την όντως ανθρώπινην αυτού άποστολήν; Πάντοτε πολυτρόπως υπέρ της έν γένει ανθρωπότητας εργαζόμενον και πανταχόσε διαχέον τάς ευεργετικές αυτού δωρεάς, έν τούτοις πάντοθεν και άδιαλείπτως έβλεπεν έπιρριπτόμενα κατ' αυτού βέλη πυρφόρα και έξοντωτικά. Δεν είναι τούτο ή ένσάρκωσις αυτή του περιπόστου του Καυκάσου δεσμώτου; δεν προδιετύπου τούτο έν λόγοις τε και έργοις μεγάλοις την υπέρυψηλον επί του Γολγοθά θυσίαν; Καί όμως μέχρι τούδε αυτό, κατά θείαν ίσως οικονομίαν, έκτακτόν τινα έν τω κόσμω και πάλιν εκπλήξιν έπιφυλάττουσαν, καθηλούται και σταυρούται.

* *

Υπέρ πάσαν όμως μοίραν του γένους ήμών υπέστη και έτι ύφίσταται, τά πάνδεινα ή πολυθέλητρος της Μεσογείου νύμφη, ή του Διός και του Μίνως κοιτίς. Εις αυτήν έπεφυλάσσετο νά παρουσιάζ η κατά καιρούς ό,τι παράδοξον και πρωτοφανές. Από της πτώσεως των Αχαιών Κριτολάου και Διαιού, ή ακριβέστερον, από του τελευταίου έξω της Κυδωνίας Έλληνικού άγώνος του περί τόν Πανάραν και Λασθένη άμείμπου έν πσιν, ως αυτός ο Ρωμαίος ιστορικός Φλόρος μαρτυρεί, Κρητικού στρατεύματος κατά των φοβερών του Μετέλλου Ρωμαϊκών λεγεώνων, ούδεμία πράξις εκπληκτική διέλειπε νά παρασταθ ή επί της σκηνής του θεάτρου του μεγάλου Κρητικού δράματος. Από Ρωμαίων εις Σαρακηνούς μεταπίπτουσα και από τούτων εις Ένετους και από τούτων πάλιν εις Τούρκους, διέσωζε πάντοτε ή μικρά παράδοξος και περίδοξος ήπειρος εις τά όντως κρησφύγετα αυτής ό,τι ευγενές και μάλλον άδούλωτον έκέκρητο Έλληνικόν λείψανον. Πρό πάντων όμως τά Σφακία έδέχθησαν

* Β. Ψιλάνη

κατά καιρούς δεινούς άλλεπαλλήλως έν ταίς υπερυψηλούς αυτών άκρωρείαις τους θείους εκδικητάς και τιμωρούς της προσβαλλομένης υπό των επηλύδων βαρβάρων Έλληνικής ευαισθησίας και αξιοπρεπειας. Ουτοι προστιθέμενοι εις τους άνέκαθεν αλκίμους Δωριείς των μερών τούτων κατοίκους, διέπραξαν έργα τεράστια έξόχως τιμώντα τό Έλληνικόν όνομα επί αιώνας όλους έθνικων δοκιμασιών.

Επί της μακράς δέ σειράς των της Ένετοκρατίας πολυδακρύτων, άλλά και πανενδόξων χρόνων έγεμεν ή ύπαιθρος της νήσου χώρα άνδρων λογάδων Έλλήνων, όποιοι έν ούδεμι ή άλλ η της Έλληνικής γής χώρα άπήντων. Έν Σφακίους μάλιστα και τοίς περί αύτων διαμερίσμασι συνεσπειρώθησαν εξ αύτών των άδιαλείπτων άγώνων και δυσποτιμών τοποῦτοι και τοιοῦτοι, όποιοι ήσαν αξιοι πολλήν κρείττονος μοίρας και χρόνων έθνικων ευτυχιστέρων. Ούτω μετά τάς έν έτει 1453 και 1462 διοργανουμένας επαναστάσεις υπό των οίκων Βλαστών και Γαβαλά, άποτυχούσας δ' εκ της προδοσίας του Ισραηλίτου Ηλία Μαυρογονάτου, ώρίσθησαν υπό της Ένετικής συγκλήτου μέτρα και διατάξεις, ως τό σύνθηες, λίαν καταπιεστικά, και αυτή έτι ή έρήμωσις μερών τινων, τά όποια θεωρούτο κέντρα και έστία επαναστάσεως, οία τό Λασιθιον, ή Έλευθερνια (ή κατά τους έν Πυλοποτάμω Μαργαρίτας περίχωρος) και πρό πάντων ή Άνώπολις των Σφακίων.

Αλλ' έν των έλεεινότερων*, άλλά και κομικωτέρων, προς καταπίεσιν μέτρων ήτο είδός τι, έν πολυωνύμοις άλλαις φορολογίαις, ή όρνιθολογία, και δη ή τρόπος της έσπράξεως του φόρου τούτου. Κατ' αυτόν, αναγκόμενον εις την άρχ ήθεν των ίπποτικών τιμαρίων έν τή νήσω Ιδρυσιν, ώφειλε προέτι νά διδ ή ο άγρότης εις τόν τιμαροῦχον Ένετόν κατά πάσαν πρωτομηνίαν και μίαν όρνιθα καλήν και ευτραφή. Καί ή μόν ανελλιπής έσπραξις του φόρου και τό ποιόν αυτού έγέγοντο πολλάκις αίτια έρίδων και λογομαχιών και τιμωριών υπερβολικών και σκανδαλωδών. Σύν τω χρόνω όμως προΐοντι, τό κακόν υπερηύχθησε, διότι οι απόγονοι του άρχικου δουλοπαροίκου πληθυνθέντες συνέστησαν ίδιους οίκους· εκ τούτου δέ άπήτουν οι γαιωκτήμονες ίπποτάι πολλάπλασίονας όρνιθας. Καί ή μόν έσπραξις του φόρου ήν εξησφαλισμένη άλληλεγγυώς· άλλ' οι άλληλέγγυοι θελήσαντες νά προσποιηθώσιν άγνοίαν άπλήθ αριθμητικής, προσήνεγκαν έν τέλει άντι όρνιθας ως όρνιθων. Η τοιαύτη άπόστισις εξήψεν εις έπακρον τό ευερεθιστον των προνομιούχων ευγενών, οίτινες άπεκρούσαν έν άγανακτήσει μεγάλη την άφέλ η και κομικήν των άγροτών καινοτομίαν. Όθεν συνελθόντες ούτοι εις συνδιάσκεψιν άπεφάνθησαν, ότι ο νόμος ώριζε μίαν όρνιθα κατά μύνα, ούχι δ' ύπα ως κλαύθ η νύδου· οι δουλοπαροικοι νά προσφέρουσιν. Έτέρωθεν όμως οι άγρόται αναλαβόντες άπαθώς και θα και κορίνους, άπεφάσαν όμοθυμωσ και αύτοι νά καταργήσωσι πάση θυσία νόμον ού μόνον κομικόν και εξευτελιστικόν άλλά και χάρον και άπεργίαν έπιζήμιον στοιχίζοντα.

Εκ τούτου μεγάλη καταβ ή έν Χανίοις των τιμαρούχων, οίτινες την τοιαύτην του φόρου άπόστισιν θεωρησαν ως έναρξιν παγκρατοποίησης υπό των έγγχωρίων ευρυτέρου κατά των προνομίων αυτών σχεδίου και πραξικοπήματος. Η άοχή δέ, ει και υπόχρεως εκ των μεταξύ αυτής και των ίπποτών συμβάσεων νά περιφρουρ ή τάς προνομίας αυτών, έν τούτοις συμφέρον κρίνουσα, κατά τάς του Μακιαβέλη και του Παρούτα άρχάς, νά δίστανται όσον δυνατόν πλείστον ούτοι προς τους έγγχωρίους, ίνα μη συμβ ή, ως πατε επί της όλιγομηνού εκείνης ιδρύσεως της δημοκρατίας του άγιού Τίτου, συνενόησις και συνένωσις των δύο αντίθετων στοιχείων, ού μόνον υπέθαλψε την έριδα, άλλά και υπερί

νησε πλαγίως αὐτήν. Ἐπὶ τῇ ἐπιμόνῳ ὁμῶς αἰτήσῃ τῶν κατακραυγαζόντων ὁ ἐν Χανίοις προβλεπτής (προβεδουρὸς) ἐξέδωκεν εὐχαρίστως χιλιάδας βλας συλλήψεως ἐνταλμάτων κατ' ἀγροτῶν ἐγκαλουμένων καὶ ἐπὶ διαφοροῖς ἄλλοις πλαστοῖς ἢ ἐξογκωθεῖσιν ἐγκλήμασιν.

Ἐπὶ τῇ εἰδήσει τῶν τοιούτων ἀποφάσεων καὶ πάντες μὲν οἱ κατ' ἀγροὺς συνεταράχθησαν, ἐν Σφακίοις ὁμῶς, ὅπου οὐδέποτε ἔλειπον προὔχοντες ἐχέφρονες ἐν ταύτῳ καὶ ἀνδρείοι, ἀπεφάσισαν νὰ προβῶσιν ὡσαύτως ἀντεπεξερχόμενοι ἐν προσχήματι νομιμότητος κατὰ τῶν ἀπλήστων καὶ ἀδικημάτων αὐτῶν ἀρχόντων. Τὴν ἐπικράτειαν αὐτῶν οἱ Σφακιανοί, ἀνδροπρεπεῖς πάντοτε Δωριεῖς ὄντες, ἐθεώρουν ἀπεριόριστον, οὐδέποτε ἀποδεχόμενοι ἄλλην αὐθεντίαν ἢ τὴν ἐπουράνιον, τὴν τοῦ Θεοῦ, καὶ τὴν ἐπίγειον, τὴν ἐκ μόνου τοῦ ὅπλου αὐτῶν ἀπορρέουσιν. Τὰ τέκνα τῆς ἐκπληκτικῶς ἀλπεινῆς χώρας ἦσαν ἀείποτε τὰ αὐτά, οἷα καὶ πρὸ Χριστοῦ, μετὰ μόνης τῆς διαφορᾶς, ὅτι πάλαι μὲν ἐπὶ Δωρικῆς ἐπικρατήσεως πολιούχος αὐτῶν ἦν ὁ Κρηταγενὴς Ζεὺς ἢ ὁ Δελφικὸς Ἀπόλλων, νῦν δὲ ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἢ ὁ ἅγιος Παῦλος· μάλιστα κόσμημα αὐτῶν ἐπιπρόσθετον, ἐφ' ᾧ καὶ οἱ ἄλλοι αὐτῶν συννησιῶνται ἐσεμνύνοντο, ἦν ἡ προάσπισις τοῦ πατρίου ἐδάφους καὶ τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ἐθνικῶν αὐτῶν δικαίων, τὸ διηνεκές μέχρι τοῦ νῦν ἔτι αὐτῶν ἄρματωλήκιον. Τοιοῦτοι ὄντες τὰ τέκνα ταῦτα τῆς φύσεως, ὑπερβαλλόντως δ' ἐν ταυτῇ δξύνους καὶ εὐφρεῖς, ἀντανεκάλεσαν τοὺς ἐν Χανίοις τιμαριούχους ἐπὶ κακουργήμασιν ἀναμρισητῆταις δι' ὑπομνήματος ἐπισυνημμένου, ἱκανῶς ὀγκώδους, ἐγγράφου ὄντος σπουδαίου πρὸς ἀκριβῆ ἡτογραφίαις τῆς ἐν τῇ τότε φραγκοκρατίας. Τὰς ἀναντιρρήτους ὁμῶς ταύτας καταμηνύσεις τοῦ πολλοστημορίου μόνον αὐτῶν ἐπαρκεῖς ὄντος πρὸς σοδαρὰν καὶ σπουδαίαν τῆς Θέμιδος ἐνασχόλησιν, δὲν ἀπεδέχθη, ἀλλ' ἀπέρριψε τὸ προεδουρικὸν συμβούλιον διὰ λόγους ἀλόγους καὶ ἀστεῖους. Ἐπρεπεν οἱ σκοποὶ οἱ μακιαβελικοὶ τῆς ἐξουσίας νὰ τελεσθῶσιν· ἔπρεπε τὸ χάσμα τὸ μεταξὺ τῶν δύο συνοίκων στοιχείων νὰ εὐρύνηται ὁσημέραι καὶ ἐπὶ μᾶλλον νὰ βαθύνηται. Ὅθεν οὐδὲν ἔτερον πλέον ὑπελείπετο ἢ νὰ ὑποχωρήσωσι καὶ ὑποκύψωσιν, ὡς ἔθος αὐτοῖς. Ὁμοθυμαδὸν λοιπὸν ἐκρίθη καὶ ἀπεφασίσθη ὑπὸ τοῦ συμβουλίου τῶν προὔχόντων, τῶν πρωτοκεφαλῶν, ἢ προσφυγῇ εἰς τὸν πανκρμόνιον τῶν ἀχωρίστων αὐτῶν συντρόφων, τῶν προσφιλῶν αὐτῶν ὅπλων ἦχον.

Οὕτω, παρασκευασθέντες ἐν ταῖς θεοτεύκτοις αὐτῶν φάραγγιν, ἀπέπεμψαν πρῶτον μὲν τὸν καστελλάνον, τὸν ἑπαρχον, ἔπειτα δὲ ἐφιλοδώρησαν διὰ ῥαβδισμῶν σφακιανικῶν τοὺς πολυπληθεῖς δικαστικούς κλητῆρας τοὺς ἀποσταλέντας πρὸς ἐνέργειαν τῶν κατασχετηρίων ἐκείνων ἐνταλμάτων, μετὰ τὰς προκαταρκτικὰς δέ, ἀλλ' ἐπισήμου

τάτας διατυπώσεις, ἐβάδισαν πρὸς συνάντησιν τῆς ἀποσταλείσης καὶ ἐπερχομένης κατ' αὐτῶν δυνάμεως, τῆς ἐκ περιψημάτων Τσάφων Καπελλέτων καὶ Καμερλίγγων, οἰοῦναι Βασιδουζούκων καὶ Κούδρων καὶ Κιρκασίων, συνιστάμενης. Ἡ ὁρμὴ τῶν ὁρειῶν ἦν ἀκατάσχετος καὶ ἡ σύγκρουσις δεινὴ, τὰ πρῶτα δ' εὐάρεστα ὑπὲρ αὐτῶν ἀποτελέσματα ἐγένοντο παραίτια τῆς παρατάσεως τοῦ ἀγῶνος τοῦ ὀρνιθοπολέμου διότι ἡ ἀρχουσα πολιτεία δὲν ἐδύνατο οὕτως ἀμέσως νὰ ὑποχωρήσῃ. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἐκ τῆς παρατάσεως ἠπειλείτο νὰ λάβῃ ἡ ὑπόθεσις διστάσεις εὐρυτάτας καὶ χαρακτῆρα γενικόν, ἐκρίθη σύμφωνον νὰ ἐξευρεθῇ τρόπος εἰρηνεύσεως, διότι ἐχθρὸς δεινὸς ἐξῶθεν ἐπηπείλει ὁσημέραι τὸ τῆς Κρήτης βασίλειον, ὁ περιδότης πειρατῆς Χαϊρεδίνος ὁ Πυρρογένειος ἢ Βαρβαρρόσας, ὃν ὁ Σουλτᾶνος ἐπὶ τούτῳ ὑπέβαλλε καὶ ἐπροστάτευεν. Ὅθεν ἀνώτατος τῆς πολιτικῆς ἀξιωματικὸς ἀπεστάλη εἰς Σφακίαν κομιστῆς οὐ μόνον πλήρους καὶ γενικῆς ἀμνηστίας, ἀλλὰ καὶ παραχωρήσεων καὶ προνομίων· αἱ ποινικαὶ δὲ δικογραφίαι, αἱ ὑπὸ τῶν τιμαριούχων ἱπποτῶν χαλκευθεῖσαι, ἀποδειχθεῖσαι ὅλως ἀνυπόστατοι, κατέρρευσαν ὡς παίγνια ἐπ' ἄμμου τεθεμελιωμένα καὶ ριφθεῖσαι ἐν πυρὶ κατεκάλησαν ἐν κρότῳ καὶ πατάγῳ.

Τοιοῦτος ὁ ὀρνιθοπόλεμος ὁ ἐπὶ Ἐνετῶν ἐν Κρήτῃ ἐγερθεῖς, εἰς τοιαῦτα δὲ κατήρχετο ἡ πολιτεία μέσα, ὅπως πιέζῃ τὸν ὑπῆκοον. Ἀλλ' εἰ καὶ καὶ ἀπομεμονωμένοι πάντοτε οἱ νησιῶται, οὐδέποτε ἐν τούτοις ἐνόησαν νὰ παραιτηθῶσιν οὐδενὸς τῶν δικαίων αὐτῶν. Τοῦτο ἐν οὐδεμιᾷ ἄλλῃ ὑποδουλωθείσῃ γῇ ἐδείχθη τρανότερον ἢ ἐν Κρήτῃ ἐπὶ πέντε σχεδὸν ἑκατονταετηρίδῃ ἐπὶ Ἐνετῶν καὶ ἀδικλείπτως μέχρι Τούρκων.

ΤΩΝ ΠΑΛΑΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΝΕΩΝ

Μία γνώμη καθ' ἑβδομάδα.

Ἡ φιλοσοφία καὶ ἡ ἀνθρωπότης δὲν ἐξήντησαν ἀκόμη οὐδὲ πολλοστημόριον τῶν ἀπείρων ἀληθειῶν δόας ὁ χριστιανισμὸς κνοφορεῖ ἀενάως· ἡ θρησκεία μας, τῆς ὁποίας εἶναι σύμβολον οἱ ἄγριοι, δι' ὧν ἔτρεφεν ὁ Χριστὸς τὸ πλῆθος, θέλει τρέφει τὰς γενεὰς μέχρι συντελείας τοῦ αἵωνος.

Μ. Ρενιέρης.

ΒΡΑΧΕΙΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Ι. Π. Τζιμ. π. ο. υ. τ. ι. Ἀπετάθηναι εἰς καταλλήλους θ' ἀνακοινώσωμεν δ' ἡμῖν τὰς ληφθησομένας πληροφορίας. Χ. Ν. Δ. Π. ε. ρ. α. ι. Ἀπεστάλησαν εὐχορίστως. Ι. Π. Π. α. τ. ρ. α. θ. Ἀ προσπαθήσωμεν νὰ σᾶς εὐχαριστήσωμεν.

ΔΡΟΜΟΛΟΓΙΟΝ Σ. Π. Α. Π.

Ἀναχωρήσεις ἐξ Ἀθηνῶν

- 6 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ἀργος, Ναύπλιον, Τρίπολιν, Μεγαλόπολιν, Κυπαρισσίαν, Καλάμας, Νησίον καὶ τοὺς διαμέσους σταθμούς καὶ στάσεις.
- 7 π.μ. Διὰ Κορινθον, Καλάβρυτα, Αἴγιον, Πάτρας καὶ τοὺς διαμέσους σταθμούς καὶ στάσεις, Κυλλήνην, Πύργον, Ὀλυμπίαν καὶ διαμέσους σταθμούς.
- 8.30 π.μ. Διὰ Κόρινθον.
- 12 π.μ. Διὰ Κόρινθον, Ἀργος, Ναύπλιον, Αἴγιον, Πάτρας καὶ διαμέσους σταθμούς.
- Ἀφ' ἑξῆς εἰς Ἀθήνας
- 4.50 μ.μ. Ἐκ Τριπόλεως, Ναυπλίου, Ἀργους, Πατρῶν, Αἰγίου, Κορίνθου, τῶν διαμέσων σταθμῶν καὶ στάσεων.
- 5.50 μ.μ. Ἐκ Κορίνθου.

7.20 μ.μ. Ἐξ Ὀλυμπίων, Πύργου, Πατρῶν καὶ τῶν διαμέσων σταθμῶν καὶ στάσεων Αἰγίου, Καλαβρύτων, Κορίνθου καὶ τῶν διαμέσων σταθμῶν.

8.50 μ.μ. Ἐκ Καλαμῶν, Νησίου, Κυπαρισσίας, Μεγαλόπολεως, Τριπόλεως, Ναυπλίου, Ἀργους, Κορίνθου τῶν διαμέσων σταθμῶν καὶ στάσεων.

ΕΘΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἑντοκοὶ καταθέσεις

Ἡ Ἑθνικὴ Τράπεζα δέχεται ἐντόκους καταθέσεις εἰς τραπεζικὰ γραμμάτια καὶ εἰς χρυσόν, ἢτοι εἰς φράγκα καὶ λίρας στερεῖς ἀποδοτέας εἰς ὠρισμένην προθεσμίαν ἢ διαρκῶς. Αἱ εἰς χρυσὸν καταθέσεις καὶ οἱ

τόκοι πληρώνονται εἰς τὸ αὐτὸ νόμισμα εἰς δ' ἐγένετο ἡ κατάθεσις εἰς χρυσὸν ἢ δι' ἐπιταγῆς ὅψεως (chèque) ἐπὶ τοῦ ἐκτετακτοῦ κατ' ἐκλογὴν τοῦ ὁμολογιούχου. Τὸ κεφάλαιον καὶ οἱ τόκοι τῶν ὁμολογιῶν πληρώνονται ἐν τῷ Κεντρικῷ Καταστήματι καὶ τῇ αἰτήσῃ τοῦ καταθέτου ἐν τοῖς ὑποκαταστήμασι τῆς Τραπεζῆς.

Τόκοι τῶν καταθέσεων

1	1) 2	τοῖς	ο) ο	κατ' ἔτος	διὰ	κατ. 5	μην.
2							1
2	1) 2						2
3							4
4							5

Αἱ ὁμολογίαι τῶν ἐντόκων καταθέσεων ἐκδίδονται κατ' ἐκλογὴν τοῦ καταθέτου ὀνομαστικῶς ἢ ἀνώνυμοι.